

KRCHOVSKÝ VÍ, CO JE LUNA ZA SVINI

Anna Fremrová

Nová sbírka J. H. Krchovského *Už zase vyšlo slunce* se probírá v dekadentní stylizaci říznuté undergroundovou ironií obvyklými tématy pomíjivosti, smrti i erotiky. V „nekonečných čtyřverších“ z let 2016 až 2021 se autor zaměřuje na otázku vlastního stárnutí a samoty, která je sice stále částečně dána (dobrovolným) postavením vydědence z většinové společnosti, ale čím dál tím víc také pocitem osamocení, zejména v básních z roku 2021, znatelně ovlivněných covidovou pandemií.

Ani v nových básních neuhýbá Krchovský ze svého osobitého stylu. Jak avizuje anotace, básník musí „vyzdrovovat na nicotě aspoň vteřinu, vyrvat z její všežravé tlamy třeba střep, učinit z něj svou skutečnost“. Stejně tak právě Krchovský svádí zápas s dědictvím českého dekadentního symbolismu — a svou vlastní místy banalizující, jindy morbidně vážnou

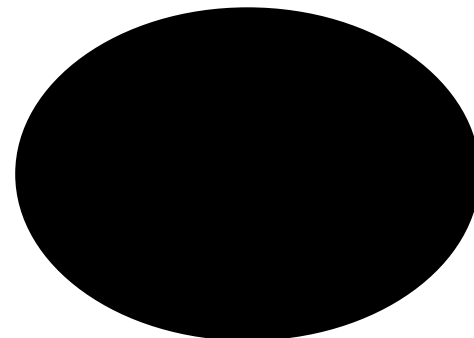
formou přetváří dekadentní motivy a témata v osobní i obecně aktuální skutečnost.

Přestože čtyřverší působí odlehčeným, téměř improvizovaným dojmem, podobným například epigramům, je patrná jejich precizně propracovaná struktura. Ať už se jedná o pečlivě budované rýmové struktury a zvukomalebnost, nebo o provazování jednotlivých veršů i básní. Krchovský tu předvádí dokonalé pochopení dekadentní poezie, s níž si může nadále hrát dle vlastní libosti — odkazovat na její hlavní motivy, mířit básně k vrcholu, místo něhož přijde banální řešení, nebo původní dekadentní rozmlženou deziluzi převrátit třeba ve smířenou jistotu: „Nic, žádný předěl... Už pět neděl / má duše do všech směrů jde... / já jsem to tušil, já to věděl / že po smrti nic nebude.“

Krchovského poezii zahaluje rozmlžená nálada soumraku a „prahu dne“, stíny i světla svíčky, kouř cigaret i úvahy na hranici snění a bdění, snu a smrti. Celý život je tu jedním velkým pomíjivým, přechodným stavem a právě pocity prchavosti i nejistoty ve svých čtyřverších básník přetavuje v zoufalou snahu využít kousků života, které zbývají. „Umřel jsem?! Vždyť jsem žil zatím tak málo! / skončil jsem ve spánku, vše se mi zdálo...“ Naléhavý pocit z plýtvání životem přechází ve verších v ironické zpovědi z vlastních hříchů i výkřiky a obžaloby k Bohu, jež mají zjevně nahrazovat v Krchovského básnickém světě modlitební formu.

Diskuse s Bohem tvoří v básních někdy výkřiky, ale jindy také přirozenou dvojici básnického já versus jeho vyššího protikladu. To se odráží i v jazyce — vysokou spirituální tematiku střídají vulgarismy i nadávky nebo úplná banalizace, díky níž se dostávají vybudované opozice na jednu rovinu. „Hrnu svůj život do koutka / jak na lopatku zbylé smeti / — to byla teda pochoutka... / taky tak špatně, Bože, je ti?“

Svůj jasný protiklad má v Krchovského textech ostatně většina témat — a právě v rozmazaném uprostřed mezi nimi je hlavní prostor básní. Životu kontrastuje smrt, dni noc, samota je nejsilnější

v básních směřovaných milované ženě. Svůj kontrast má nakonec i název sbírky, který je zároveň prvním veršem jedné z básní. „Už zase vyšlo slunce?!“ nachází své doplnění o dvě strany dál: „Vylezl měsíc... Tys tu chyběl... / (vím, co je luna za svini).“ Společně s častým tematizováním vstávání (z hrobu) či ukládání se ke spánku (pozdě k ránu) tak znovu tvoří limity Krchovského světa někde na pomezí, v neurčitém přítmí. Jen škoda, že se do názvu sbírky nepropášoval verš včetně otazníku s vykřičníkem. S nimi dostává výkřik stejně absurdně ambivalentní náboj jako naděje a světlo v básnickových textech.

Do nadčasových veršů o obecných úzkostech a běsích lidské zkušenosti (viděných optikou skeptického morbidního sebekritika) probleskává také sem tam připomínka, která čtenáře ujistí, že kromě všeobecné platnosti jsou básně úderně aktuální. Ať už se týkají osamocení covidového Štědrého dne, zklamání z prezidentské volby, nebo všednodenního nákupu v supermarketu.

J. H. Krchovský, dekadent, který má v ruce půllitr piva namísto sklenky absintu a na rakvi místo kytice tuberóz napsal „This side up“, ve své nové sbírce jako obvykle předvádí mistrné umění zachytit dekadentní pózu a přetavit ji v aktualizovanou zkušenost. Právě díky tomu zvládne znovu a znovu svou poezii zaujmout, i když nepřináší oproti předchozím sbírkám vlastně nic podstatně nového. Dokazuje, že jeho poezie neztrácí na kvalitě, a naopak je stále větší zvrácená radost ji číst. ●

J. H. Krchovský
Už zase vyšlo slunce
Host, Brno 2022
64 stran

